

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 383/2010-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. októbra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť V. Š., toho času vo výkone trestu odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Ž., ktorou namieta porušenie svojich základných práv zaručených čl. 17 ods. 1 a 2, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 1 a 2, čl. 50 ods. 2, 3 a 4 v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 2 ods. 2, čl. 7 ods. 5, čl. 12 ods. 1, 2 a 4, čl. 13 ods. 1 až 4, čl. 46 ods. 4, čl. 47 ods. 3, čl. 49, čl. 50 ods. 1 a 6, čl. 51 ods. 1, čl. 141 ods. 1 a 2, čl. 141a ods. 1 až 6, čl. 142 ods. 1 a 2, čl. 143 ods. 1 až 3, čl. 144 ods. 1 a 2, čl. 145 ods. 1 až 5, čl. 145a ods. 1 a 2, čl. 146, čl. 147, čl. 148 ods. 1 až 3, čl. 152 ods. 4 a čl. 154c ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj porušenie práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. a) a ods. 4, čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. a), b) a c) a čl. 13 v spojení s čl. 1, čl. 17, čl. 18 a čl. 53 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 ToŠ 6/2008 a jeho rozsudkom z 30. marca 2010, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. Š. o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 2. júna 2010 doručené podanie V. Š. (ďalej len „sťažovateľ“) označené ako „*Ústavná sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky*“, ktorým namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1 a 2, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 1 a 2, čl. 50 ods. 2, 3 a 4, v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 2 ods. 2, čl. 7 ods. 5, čl. 12 ods. 1, 2 a 4, čl. 13 ods. 1 až 4, čl. 46 ods. 4, čl. 47 ods. 3, čl. 49, čl. 50 ods. 1 a 6, čl. 51 ods. 1, čl. 141 ods. 1 a 2, čl. 141a ods. 1 až 6, čl. 142 ods. 1 a 2, čl. 143 ods. 1 až 3, čl. 144 ods. 1 a 2, čl. 145 ods. 1 až 5, čl. 145a ods. 1 a 2, čl. 146, čl. 147, čl. 148 ods. 1 až 3, čl. 152 ods. 4 a čl. 154c ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj porušenie práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. a) a ods. 4, čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. a), b) a c) a čl. 13 v spojení s čl. 1, čl. 17, čl. 18 a čl. 53 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 ToŠ 6/2008 a jeho rozsudkom z 30. marca 2010.

K zásahu do uvedených práv sťažovateľa malo dôjsť rozsudkom najvyššieho súdu, ktorým tento zamietol odvolanie sťažovateľa proti rozsudku Špeciálneho súdu v Pezinku (ďalej len „špeciálny súd“) sp. zn. PK 2 Tš 29/2006 z 28. apríla 2008.

Podľa názoru sťažovateľa „najvyšší súd v plnom rozsahu zlyhal ako odvolací orgán ochrany ústavnosti a zákonnosti najmä z dôvodov nedostatočnej nezávislosti a nestrannosti... Najvyšší súd poprel takmer všetky (jednotlivo i v súhrne) aspekty práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces a to najmä tým, že vykonal verejné zasadnutie súdu vo väznici v príkrom rozpore s ústavnými procesnými zárukami súvisiacimi s verejnosťou konaní.“

Sťažovateľ namietal vo svojej sťažnosti tiež nedostatočnosť odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, keďže tento sa nevysporiadal s argumentáciou obhajoby. Súčasťou týchto námietok bolo tiež tvrdenie o „*protiústavnosti Špeciálneho súdu*

v Pezinku ako takého, ktoré mali pre vec podstatný, ak nie najpodstatnejší význam, na ktoré neboli dané obžalovaným žiadne relevantné odpovede objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia“.

K porušeniu práva na právnu pomoc sťažovateľ uviedol, že k tomuto malo dôjsť „pasívnym prístupom ex offio ustanoveným právnym zástupcom, ktorý si plnil len formálne povinnosť obhajcu... a bolo povinnosťou súdu dohliadať na ustanovených obhajcov, či si dôsledne plnia povinnosti...“.

Ako ďalší dôvod sťažnosti sťažovateľ označil skutočnosť, že napadnutý rozsudok najvyššieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci a v nesprávnom použití „iného hmotnoprávneho ustanovenia“.

S poukázaním na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vo veci vydal tento nález:

„1. Žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu sa vyhovuje a za právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom SR mu ustanovuje advokáta...“

2. Sťažnosť sťažovateľa sa v celom rozsahu prijíma na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd SR postupom a rozhodnutím v konaní pod sp. zn. 3 ToŠ 6/2008 porušil sťažovateľovo práva na apolitický, nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom a ústavou SR, právo na verejný proces, právo na verejné vyhlásenie rozsudku, právo na kontradiktórne konanie a princíp rovnosti zbraní, právo na odôvodnený rozsudok, princíp in dubio pro reo, prezumpciu neviny, právo na primeraný čas a možnosti na prípravu obhajoby, právo na právnu pomoc, právo na spravodlivý súdny proces, právo na individuálny trest, právo na zákonného sudcu podľa čl. 46 ods. 1, 4, v spojení s čl. 47 ods. 3, v spojení s čl. 48 ods. 1,2, v spojení s čl. 49, v spojení s čl. 50 ods. 1,2,3,4,6, v spojení s čl. 51 ods. 1, v spojení s čl. 141 ods. 1,2, v spojení s čl. 141a ods. 1,2,3,4,5,6, v spojení s čl. 142 ods. 1,2, v spojení s čl. 143 ods. 1,2,3, v spojení s čl. 144 ods. 1,2, v spojení s čl. 145 ods. 1,2,3,4,5, v spojení s čl. 145a ods. 1,2, v spojení s čl. 146, v spojení s čl. 147, v spojení s čl. 148 ods. 1,2,3, v spojení s čl. 152 ods. 4, v spojení s čl. 154c ods. 1,2, v spojení s čl. 1 ods. 1,2, v spojení s čl. 2 ods. 2, v spojení s čl. 7 ods. 5, v spojení s čl. 12 ods. 1,2,4, v spojení s čl. 13 ods. 1,2,3,4, v spojení s čl. 17 ods. 1,2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 5 ods. 1 písm. a), a podľa čl. 6 ods. 1,2,3 písm. a) b) c),

v spojení s čl. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13, právo ochrany uznaných ľudských práv podľa čl. 53, hranice použitia obmedzení výkonu práv podľa čl. 18 a zákaz zneužitia práv podľa čl. 17 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

4. Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 ToŠ 6/2008 z 30. marca 2010 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

5. Ústavný súd SR podľa § 52 ods. 2 zák. č. 38/1993 Z. z. v z. n. p. dočasným opatrením odkladá vykonateľnosť rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 ToŠ 6/2008 z 30. marca 2010.

6. Najvyšší súd SR je povinný uhradiť sťažovateľovi a štátu prípadné trovy konania (právne zastupovanie).

7. V prípade, že ústavný súd SR predmetnú sťažnosť odmietne, navrhujem uznesením rozhodnúť, že:

1. sťažnosť sťažovateľa Ústavný súd SR postupuje Európskemu súdu pre ľudské práva, Strasbourg – France.“

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach, ktorými fyzické osoby alebo právnické osoby namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd upravených v ústave, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či splňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jeho odmietnutie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané

oneskorene môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd z obsahu sťažnosti a jej príloh zistil, že špeciálny súd rozsudkom sp. zn. PK 2 Tš 29/2006 z 28. apríla 2008 uznal sťažovateľa «vinným z organizátorstva a pomoci k trestnému činu neodvedenia dane a poistného podľa §§10 ods. 1 písm. a), c), 148a ods. 1 alinea 2, ods. 4 zák. č. 140/1961 Zb. Trestného zákona v znení platnom do 30 júna 2002 (ďalej len „Trestný zákon“) a z trestného činu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 185a Trestného zákona» a uložil mu úhrnný trest odňatia slobody v trvaní šesť rokov a šesť mesiacov. Sťažovateľ podal proti tomuto rozsudku odvolanie, o ktorom najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 3 ToŠ 6/2008 z 30. marca 2010 rozhodol tak, že nie je dôvodné. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namieta porušenie svojich označených práv predmetným rozsudkom najvyššieho súdu, ako aj postupom najvyššieho súdu v konaní, ktorý vydaniu napadnutého rozsudku predchádzal.

1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a na obhajobu podľa čl. 6 ods. 3 dohovoru

Právomoc ústavného súdu vyplývajúca z čl. 127 ods. 1 ústavy je vo vzťahu k všeobecným súdom limitovaná princípom subsidiarity, podľa ktorého poskytuje ústavný súd v konaní podľa čl. 127 ústavy ochranu základným právam alebo slobodám fyzických

osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Podľa čl. 6 ods. 3 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva:

a) byť bez meškania a v jazyku, ktorému rozumie, podrobne oboznámený s povahou a dôvodom obvinenia vzneseného proti nemu;

b) mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby;

c) obhajovať sa osobne alebo prostredníctvom obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá dostatok prostriedkov na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú...

Podľa § 368 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) možno podať proti rozhodnutiu súdu, ktorým bola vec právoplatne skončená, dovolanie.

Podľa § 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku môže právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 dovolaním napadnúť obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka.

Podľa § 370 ods. 2 Trestného poriadku ak sa dovolanie podáva v prospech obvineného, dovolanie sa podáva najneskôr do troch rokov od doručenia rozhodnutia súdu.

Podľa § 371 ods. 1 písm. a), c) a i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak vo veci rozhodol nepríslušný súd, zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu

a ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namieta nedostatočnosť odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, pričom túto vidí najmä v nedostatočnom vysporiadaní sa najvyššieho súdu s odvolacími argumentmi obhajoby. Z uvedeného sťažovateľ vyvodzuje, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, a teda bolo porušené jeho právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ku konkrétnym námietkam obhajoby, s ktorými sa podľa sťažovateľa najvyšší súd nevysporiadal, sťažovateľ uvádza osobitne iba námietku „protiústavnosti Špeciálneho súdu v Pezinku...“. Ústavný súd k tejto otázke pripomína, že v konaní podľa čl. 125 ústavy posudzuje ústavný súd nesúlad právnych predpisov s ústavným poriadkom Slovenskej republiky in abstracto. Záver ústavného súdu o prípadnom nesúlade niektorých ustanovení právnych predpisov s ústavným poriadkom nezakladá sám osebe porušenie základných práv a slobôd v individuálnych prípadoch aplikácie právnych predpisov. Otázku, či v konkrétnom prípade došlo k porušeniu základných práv a slobôd zo strany orgánu verejnej moci, je vždy potrebné posudzovať podľa konkrétnych okolností prípadu (obdobne III. ÚS 5/2010, III. ÚS 374/09).

Skutočnosť, že najvyšší súd sa s námietkou sťažovateľa týkajúcou sa postavenia špeciálneho súdu vo svojom rozhodnutí podrobne nezaoberal, v posudzovanom prípade nemá s ohľadom na závery ústavného súdu uvedené v náleze sp. zn. PL. ÚS 17/08 z 20. mája 2009 vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia. V tomto náleze ústavný súd uviedol: „Vzhľadom na okolnosti daného prípadu, keď zásadné dôvody rozhodnutia ústavného súdu o nesúlade navrhovateľom napadnutých právnych predpisov s ústavou a s označenými medzinárodnými zmluvami sa týkajú kolízie inštitucionálneho vymedzenia a postavenia Špeciálneho súdu v systéme súdov Slovenskej republiky a úpravy postavenia jeho sudcov s ústavnými princípmi, nie je daná priama príčinná súvislosť medzi povahou ústavným súdom zisteného nesúladu napadnutých právnych predpisov v rámci abstraktnej ochrany ústavnosti a obsahom rozhodnutí vydaných Špeciálnym súdom v individuálnych prípadoch. Právne predpisy, ktorých nesúlad ústavný súd vyslovil v bode 1 výroku tohto nálezu, nepredstavujú hmotnoprávny základ rozsudkov Špeciálneho súdu

v jednotlivých trestných veciach v zmysle § 41b ods. 1 zákona o ústavnom súde. Rozhodnutia Špeciálneho súdu vydané v trestnom konaní nie sú týmto rozhodnutím ústavného súdu dotknuté.“ (obdobne napr. IV. ÚS 361/09).

Z obsahu námietky sťažovateľa je navyše zrejmé, že svojou podstatou smeruje k tvrdeniu o nepríslušnosti prvostupňového súdu, ktorá je zároveň dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, čo v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu vo veci meritórne rozhodnúť.

Podľa názoru sťažovateľa sťažnosťou napadnutý rozsudok najvyššieho súdu spočíva tiež v nesprávnom právnom posúdení veci a v nesprávnom použití iného hmotnoprávneho predpisu. Aj keď sťažovateľ v odôvodnení svojej sťažnosti nijakým spôsobom nešpecifikoval, v čom konkrétne malo dôjsť k uvedenému pochybeniu najvyššieho súdu, ústavný súd konštatuje, že aj táto námietka sťažovateľa je podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolacím dôvodom vylučujúcim právomoc ústavného súdu.

Podstatou ďalšej námietky sťažovateľa je tvrdenie o nedostatočnom zabezpečení jeho obhajoby ustanoveným obhajcom. V tejto skutočnosti vidí sťažovateľ zásah do svojho práva na obhajobu zakotveného v čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 3 dohovoru, pričom podľa jeho názoru je „povinnosťou súdu dohliadať na ustanovených obhajcov“.

Ústavný súd k tomu uvádza, že aj námietka porušenia práva na obhajobu patrí k dovolacím dôvodom, a to podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, čo s ohľadom na princíp subsidiarity vylučuje právomoc ústavného súdu o tejto časti sťažnosti konať a rozhodnúť.

Nad rámec uvedeného, ústavný súd reagujúc na sťažovateľove námietky dodáva, že aj v prípade obhajoby obhajcom ustanoveným súdom ide medzi obvineným a jeho obhajcom v prvom rade o vzťah založený na vzájomnej dôvere. Orgány činné v trestnom konaní sú povinné tento vzťah rešpektovať a umožniť obvinenému realizovať prostredníctvom obhajcu v plnej miere jeho právo na obhajobu. Súčasťou tohto práva je aj možnosť obvineného v prípade pochybností o vhodnosti postupu ustanoveného obhajcu požiadať predsedu senátu o oslobodenie obhajcu od povinnosti obhajovania a o ustanovenie iného obhajcu. Uvedená

možnosť vyplývala sťažovateľovi z § 40 ods. 1 zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) účinného do 31. decembra 2005 (ďalej len „starý Trestný poriadok“). Pokiaľ sťažovateľ týmto zákonom predpokladaným spôsobom neprejavil nespokojnosť s postupom ustanoveného obhajcu, najvyšší súd nemal žiadnu zákonom danú možnosť do vzťahu medzi obvineným a jeho obhajcom vstupovať. Sťažnosť sťažovateľa by preto aj v tejto časti bolo možné odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti prihliada na to, že nie je iba jeho povinnosťou (ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti) zabezpečovať v rámci svojej rozhodovacej právomoci ochranu základných práv a slobôd vrátane rešpektovania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Túto povinnosť majú aj všeobecné súdy ako primárni ochrancovia ústavnosti (napr. III. ÚS 79/02).

Danú skutočnosť zohľadňuje napokon aj znenie čl. 127 ods. 1 ústavy limitujúce právomoc ústavného súdu vo vzťahu k všeobecným súdom princípom subsidiarity, podľa ktorého rozhoduje ústavný súd o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd iba v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že trestné konanie je od svojho začiatku až po jeho koniec proces, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat' pochybenia znamenajúce porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ak tieto pochybenia neboli odstránené v priebehu samotného trestného konania.

Ako vyplýva z dosiaľ uvedeného, proti viacerým namietaným pochybeniam najvyššieho súdu v odvolacom konaní sťažovateľ disponoval dostupným a účinným právnym prostriedkom nápravy – dovolaním, a to aj napriek skutočnosti, že trestné konanie v jeho veci bolo vedené podľa ustanovení starého Trestného poriadku. Možnosť podať dovolanie

vyplýva z ustanovenia § 566 ods. 3 Trestného poriadku, podľa ktorého dovolanie možno podať proti rozhodnutiam, ktoré nadobudli právoplatnosť po nadobudnutí účinnosti Trestného poriadku, teda po 1. januári 2006. Ústavný súd dopytom na Špecializovanom trestnom súde zistil, že sťažovateľ do času rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti dovolanie nepodal. Vzhľadom na tieto skutočnosti dospel ústavný súd k názoru, že sťažovateľ mal a má v systéme všeobecného súdnictva k dispozícii účinné prostriedky na dosiahnutie ochrany svojich práv v prípade uznania jeho argumentácie súdmi oprávnenými konať v jeho trestnej veci. Za daných okolností nie je dôvod, aby ústavný súd vstupoval v danej fáze prebiehajúceho trestného konania v trestnej veci sťažovateľa do právomoci všeobecných súdov. Sťažnosť preto ústavný súd v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (obdobne napr. III. ÚS 404/08, III. ÚS 98/2010).

2. K namietanému porušeniu základného práva na verejné súdne konanie zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a základného práva na prezumpciu neviny zaručeného čl. 50 ods. 2 ústavy a obsahovo totožných práv podľa čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 50 ods. 2 ústavy každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by vzhľadom na osobitné okolnosti mohla byť verejnosť konania na ujmu záujmom spravodlivosti.

Podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, považuje sa za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

Prvou zo zásadných námietok sťažovateľa bola námietka porušenia práva na verejné súdne konanie podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť v dôsledku uskutočnenia verejného zasadnutia v priestoroch ústavu pre výkon väzby. Rovnako uvedeným postupom všeobecného súdu malo dôjsť k porušeniu práva sťažovateľa na prezumpciu nevinu podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 2 dohovoru.

K tejto námietke ústavný súd uvádza, že dôvody a podmienky vylúčenia verejnosti upravoval Trestný poriadok platný do 1. januára 2006 v § 200, pričom ani z obsahu sťažnosti, ani z obsahu jej príloh nevyplýva, že by v danom prípade najvyšší súd o vylúčení verejnosti na verejnom zasadnutí rozhodol. Samotným uskutočnením verejného zasadnutia v iných, podľa mienky konajúceho súdu vhodných priestoroch, než v budove súdu, nedochádza automaticky k vylúčeniu účasti verejnosti na hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadnutí, a to aj napriek tomu, že v prípade verejného zasadnutia konaného v priestoroch ústavu pre výkon väzby podlieha vstup verejnosti do týchto priestorov prísnejším bezpečnostným opatreniam, než je to v budove súdu. Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na prezumpciu nevinu ústavný súd konštatuje, že z obsahu sťažnosti nezistil príčinnú súvislosť medzi tvrdeným porušením základného práva a postupom najvyššieho súdu.

Účelom zásady prezumpcie nevinoty je chrániť každého, kto bol obvinený z trestného činu, pred vyslovením výroku o vine bez toho, aby bola jeho vina preukázaná v súlade so zákonom [rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci *Nölkenbockhoff v. Nemecko* z 25. augusta 1987, séria A, č. 123, § 33]. Jej hlavným účelom je chrániť obvineného pred akýmkoľvek súdnym rozhodnutím alebo inými výrokmi príslušných úradných osôb („State officials“), ktoré sa rovnajú vysloveniu jeho viny bez toho, aby bola táto predtým preukázaná v súlade so zákonom (rozsudok ESLP vo veci *Rushiti v. Rakúsko* z 21. marca 2000, č. 28389/95, § 31). Z prezumpcie nevinoty tiež vyplýva, že žiadny štátny orgán nie je oprávnený vysloviť vinu či rozhodnúť o vine osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ešte predtým, ako ju vyslovil príslušný súd právoplatným odsudzujúcim rozsudkom (PL. ÚS 12/98).

Prezumpcia nevinoty je jedným zo základov spravodlivého trestného konania. K jej porušeniu dôjde, ak výroky príslušnej úradnej osoby („public official“), ktoré sa týkajú osoby obvinenej z trestného činu, odrážajú alebo vyjadrujú názor, že je vinná, a to ešte pred tým, ako bola jej vina preukázaná v súlade so zákonom. Postačuje, dokonca aj pri absencii formálneho konštatovania, tiež argumentácia nasvedčujúca tomu, že úradná osoba považuje obvineného za vinného (napr. *Daktaras v. Litva*, § 41 a obdobne *Allenet de Ribemont v. Francúzsko*, § 35).

Podľa judikovaného názoru ústavného súdu porušenie práva na prezumpciu nevinoty nemôže samo osebe nastať takým postupom všeobecného súdu, ktorý je v súlade s ústavou a zákonom (*mutatis mutandis* napr. I. ÚS 44/03, I. ÚS 200/06).

V danom prípade ústavný súd v postupe najvyššieho súdu nezistil žiadne také pochybenie, ktoré by malo za následok porušenie sťažovateľovho práva na prezumpciu nevinoty. Zo samotnej okolnosti uskutočnenia verejného zasadnutia v priestoroch ústavu pre výkon väzby totiž nie je možné vyvodiť záver o tom, že by najvyšší súd k sťažovateľovi pristupoval ako k vinnému, preto bolo potrebné sťažnosť v tejto časti potrebné odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

3. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 17 ods. 1 a 2, čl. 50 ods. 4 ústavy a namietanému porušeniu čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 2 ods. 2, čl. 7 ods. 5, čl. 12 ods. 1, 2 a 4, čl. 13 ods. 1 až 4, čl. 46 ods. 4, čl. 47 ods. 3, čl. 49, čl. 50 ods. 1 a 6, čl. 51 ods. 1, čl. 141

ods. 1 a 2, čl. 141a ods. 1 až 6, čl. 142 ods. 1,2, čl. 143 ods. 1 až 3, čl. 144 ods. 1 a 2, čl. 145 ods. 1 až 5, čl. 145a ods. 1 a 2, čl. 146, čl. 147, čl. 148 ods. 1 až 3, čl. 152 ods. 4, čl. 154c ods. 1 a 2 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. a), čl. 6 ods. 3 písm. a), b) a c) a čl. 13, v spojení s čl. 1, čl. 17, čl. 18 a čl. 53 dohovoru

Sťažovateľ v petite svojej sťažnosti namietal tiež porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 3, čl. 50 ods. 4 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. a), čl. 6 ods. 3 písm. a), b) a c) a čl. 13 dohovoru, ako aj viacerých procesných zásad trestného konania (in dubio pro reo, kontradiktórnosť trestného konania, princíp rovnosti zbraní) rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 3 ToŠ 6/2008 z 30. marca 2010. Na podporu svojich tvrdení o ich porušení však vo svojej sťažnosti neuviedol žiadne konkrétne argumenty, ktoré by akýmkoľvek spôsobom takéto porušenie signalizovali.

Súčasťou sťažnostného petitu bola tiež námietka porušenia ďalších, už uvedených článkov ústavy a dohovoru, ktoré však neupravujú individuálne základné práva a slobody. Ich aplikácia sa preto v individuálnych sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy viaže iba na vyslovenie porušenia osobitne určeného základného práva alebo slobody sťažovateľa (obdobne napr. IV. ÚS 4/2010). Ústavný súd v danom prípade nezistil medzi označenými článkami ústavy a dohovoru a tvrdným porušením týchto článkov ústavne relevantnú súvislosť. Z uvedených dôvodov sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú. (obdobne napr. II. ÚS 395/09).

Vzhľadom na to, že ústavný súd odmietol sťažnosť ako celok, ďalšími návrhmi sťažovateľa sa už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. októbra 2010